

Kitajci pobili Mandžurce

Boji na mandžursko-kitajski meji

Kvejsui, 26. nov. b. Prvo vojno poročilo kitajske centralne vlade je podpisal sam guverner pokrajine, v kateri se vodijo obsežne vojne operacije med kitajskimi in japonskimi četami. General Fusovi poroča o velikih zmagah vladnih čet v pokrajini. Sujuan. V tem poročilu trdi, da je večer zarana sledil močan napad na strateško trdnjavo Pajlin Chiao in na mesto Vuhuna. Obe strateški točki so kitajske čete najprej temeljito bombardirale z bombnimi letali, nakar je sledil napad

kitajskih motoriziranih oddelkov. — Po večurnih krvavih borbah v prsu so kitajske čete premagale mandžurske in japonske vojske, ki so se v neredu umaknile iz omenjenih dveh strateških točk.

Tukajšnji vojni opazovalci smatrajo večeršnj uspeh vladi zvestih čet kot značilno vojno zmago, ki je dala v začetku kitajsko-japonske vojne odličan rezultat. Vojna na Daljnem vzhodu se nadaljuje, toda nič več prikrito, ampak popolnoma očitno in s pomočjo najmodernejšega orožja.

Komunistično gnezdo v Zagrebu odkrito

Zagreb, 26. nov. b. Zagrebška policija je danes izdala obširno poročilo, v katerem objavlja aretacijo 27 predstavnikov komunistične organizacije v Zagrebu. Aretacija vseh teh oseb se je izvršila že pred 3 tedni z odkritjem delnega urada ter pokrajinskih in krajevnih komitetov v Zagrebu, Lokvah in Delnicah. Aktivnost Kominterne v letošnjem letu je bila izredno močna in je beležila v številnih državah tudi vidne uspehe. Delalo se je na temelju sklepov zadnjega kongresa Kominterne, ki je dala navodila, da se prične izkoriščati nezadovoljstvo mas. Sama reorganizacija stranke v teh krajih se je pričela izvajati v začetku maja meseca letos pod direktivah centralnega osrednjega odbora na Dunaju in s pomočjo raznih protikrajskih pomočnikov in pokrajinskih vodij. Tehnični oddelek je imel nalogo, da protizakonito širi komunistični material in da vzdržuje stalne zveze s centralo na Dunaju. Posebna pozornost je bila posvečena ustanavljanju celice v Zagrebu. Politični urad osrednjega odbora je imel nalogo, da spravi svoje ljudi v obstoječe politične organizacije, kjer naj bi po možnosti legalno širili svoje razsevalno delo, ustvarjajo pri tem revolucionarno razpoloženje med narodom. Poleg zgoraj ugotovljenih dejstev pa je zagrebška policija našla tudi okoli 200 kg raznega komunističnega propagandnega materiala, ki je bil tiskan v inozemstvu, dalje razna sredstva za razmnoževanje letakov ter nekaj kovčegov z dvojnimi dnomi, nekaj orožja in municije.

Med drugimi so bili aretirani dr. Božidar Adžija, načelnik SUZOR-ja, Josip Gržetič, bivši državni uradnik, dr. Mladen Ideković od Obrtne zbornice, Miroslav Juha, časnikar in sotrudnik »Jugoslavskega Lloydja«, Ivan Knežević, dipl. geodet, Dušan Matevici, odvetniški pisar ter nekaj dijakov in dijakinj. Aretiran pa je bil tudi advokat dr. Ivo Kuhn ter nekaj delavcev. Med aretiranimi je nekaj tudi takšnih, ki so bili izvoljeni za občinske odbornike v Lokvah in Delnicah. Policija je odkrila tudi falzifikat potnega lista Stevana Mitrovića, ki se je glasil na češkoslovaškega državljan Karla Novaka. Vsi kovčegi imajo dvojno dno ter se je v njih tihotapilo orožje in municija. Policija je zaplenila 10 takih kovčegov.

Posredovanje g. Štališa

Belgrad, 26. novembra. m. Tukaj se mudi bivši poslanec gospod Škulj Karol, ki je v raznih zadevah posredoval v kmetijskem posluhu in gradbenem ministrstvu. Predvsem je posredoval, da bi se čimprej začel graditi vodovod Sadržica—Ribnica. Na merodajnih mestih je naletel na popolno razumevanje za rešitev tega vprašanja ter je dobil zagotovilo, da se načrti za zgradbo vodovoda že delajo in se bo za izvedbo tega dela skušalo najti potrebne kredite. Na ministrstvu za socialno politiko in narodno zdravje je posredoval za podoro občini Loški potok, ki trpi na brezposelnosti in zaradi slabe letine na pomanjkanju živeža. Pri upravi mesta Belgrada je dobil dovoljenje, da se go'ovemu številu ravnih kočevskih krošnjarjev dovoli na področju mesta Belgrada prodaja sladkorja in drugih potrebščin. Nocoj bo bivšega narodnega poslanca sprejel predsednik vlade dr. Stojadinović.

Domači odmevi

Nova revija

za katoliške okrožnice

Nekdanje tedensko Puceljevo glasilo očitno zahaja v popolnoma druge vode. Postalo je že takoli katoliško, da je kar težko verjeti v iskrenost njegovega izpreobrnjenja. Vendar pa mi nagibov, ki so ga do tega koraka privedli, ne bomo preiskovali, ker so to navedeno globlji razlogi, ki naj zunanemu svetu ostanejo prikriti, le z veseljem ugotavljamo, da je to nekdanje Puceljevo glasilo in glasilo vseh skupin, skozi katere je g. Pucelj šel, začelo objavljati papeške okrožnice. Sedaj jih objavlja še v izveščilih, ki jih potrebuje za svoj klavirni politični boj, pričakovati pa je, da jih bo kmalu objavljalo v celoti. V zadnji številki je objavilo odlomek iz okrožnice Leona XIII. »Cum multa«. Sicer je pri tem zagrešilo napako, da se je postavilo na neko izvenkatoliško stališče, kakor da se njega okrožnica ne tiče, ampak le drugih katolikov. Mar g. Pucelj ni vpisan tudi na krščansko ime? Mar imajo le klerikali dolžnost, držati se papeških okrožnic? Toda to napako mi temu glasilu oprostimo, ker pričakujemo, da se bo ob objavljanju še drugih pomembnih okrožnic prepričalo, da so pisane za vse katoliški svet brez ozira na razne politične skupine in da ni nihče postavljen za nadzornika nad svojim bratom. Okrožnice, s katerimi bo Puceljevo glasilo seznanjalo svoje bralce, ne da bi pri tem katerokoli politično stran zmerjalo in učilo, so: »Arcanum« (10. februarja 1880), ki govori o zakramentu svetega zakona, »Diuturnum« (29. jun. 1881) o izvoru svetne oblasti, »Immortale Deic« (1. nov. 1885) o redni zvezi svetne oblasti s Cerkvijo, »Sapientiae christianae« (10. jan. 1890) o poglavitnih dolžnostih krščanskih državljanov, »Quod apostolice muneric« (28. dec. 1878) zoper nazore socialistov, »Libertas« (20. jun. 1888) zoper zmotne nauke o človeški svobodi, in še druge, vse so važne in upamo, da jih bo Puceljevo glasilo brez pridržka razglasilo in da se pri tem ne bo obnašalo kakor »Slovenski narod«, ki vsako besedo tega ali onega kardinala, ki jo kje vjame, brž izpridga nam, kakor da se njega to prav nič ne tiče, ampak je samo posredovalni organ med katoliškim učenstvom in nami. To hitro pošiljanje katoliškega nauka naprej »klerikalcem« v nadaljno poslovanje pač ni znamenje ozke povezanosti s Cerkvijo, zato naj taka vdobravna glasila, ki jim je to instruiranje prišlo že kar v kosti, ne bodo užaljena, če jim od časa do časa svetujemo, naj se nekoliko zadržijo pri naukih, o katerih mislijo, da so izdana samo za nas.

JNS zopet ob eno glasilo

Komaj je začel v Belgradu izhajati »Jugoslavenski glasnik«, glavno in najbolj službeno glasilo JNS, pa je že prenehal. Od slovesa je dejal, da se ne bo pojavil prej, dokler ne bo prišel čas, ko se bo moglo vsaj nekoliko lažje pisati. Videti je, da JNS ne more pisati, če nima vsaj nekaj ministrov v vladi in nekaj zastopnikov na vsaki stopnji oblasti, oziroma, da takrat ne more za svoj list najti kupcev in naročnikov. Čudno je tudi to, da se JNS ne znajde ob tistem tiskovnem zakonu, ki je zavladal v državi pod njenim pokroviteljstvom. Če kdo še more pisati in izdajati kak list, bi to mogla JNS, saj še noben zakon njene dobe ni bil razveljavljen. O programi JNS je bilo vedno, lahko pisati, odkar država stoji, brati pa je bilo vedno težko in z nevoljo, to je najbrž pravi vzrok, da se je moral najnovejši glasnik JNS tako hitro posloviti. Sedaj bo pa zopet večji del bremena za vsa JNS padel na »Jutro«. Videti je, da od cele Jugoslavije še najbolj Ljubljana prenese JNS, tudi mnogo bolj kot Belgrad, zato pa je takoli!

Zborovanje borz

Belgrad, 26. novembra. m. V prostorih tukajšnje borze so se sestali zastopniki vseh borz v državi na redno jesensko zasedanje. Ljubljanski borzo sta zastopala Ferdo Nickelsbacher in Jože Kovač. Na sestanku so se pretresala vsa vprašanja, ki se tičejo poslovanja borz in ki imajo za cilj že tesnejšo kolaboracijo za izenačenje uzanc med posameznimi borzami in državi in skupno proučevanje vseh onih gospodarskih vprašanj, ki se nanašajo na delo in poslovanje jugoslovanskih borz. Na sestanku so najprej določili generalne tipe ok iz pridelkov letošnje žetve najprej za moko 0gg tipa ljubljanske borze, letotako je bilo sklenjeno glede tipiziranja, da se bo tipiziranje v bodoče vršilo poleti in jeseni, ker se sami tipi moka v teku časa menjajo. Delegacije so se bavile tudi z vprašanjem pospeševanja izvoza domače moke ter so v tem pogledu sklenile naprositi trgovskega ministra, da bi se ob priliki sklepanja novih trgovskih pogodb, ko bi se sklepalo o kontingentih, od odobrenih kontingentov za izvoz žita vsaj majhen odstotek zagotovil za izvoz moke iz domačih mlinov. To je potrebno tudi v interesu narodnega gospodarstva, da bi mlini lahko delali s polno kapaciteto. Glede pospeševanja notranje trgovine z žitom bodo borze zahtevale, da bodo morale občine in banovine ustanoviti urejene žitne trge kakor tudi zgraditi silose. O teh vprašanjih naj se vedno zaslišijo produktivne borze, v katerih je združena skoraj vsa trgovina z žitom. Za napredek trgovine in za razvoj poslovanja na borzah pa delegati napošajo poštnega ministra, naj bi se za časa sestankov borz pomenili telefonski razgovori in naj se razorni posredniki ter agenti znova uvrste v IV. razred telefonskih naročnikov. Delegati so se nato še bavili z ostalimi vprašanji predvsem glede deviz.

Zastopnik ljubljanske borze za blago in vrednostne papirje g. Nickelsbacher, ki je sodeloval na konferenci zastopnikov vseh borz iz države, je bil danes sprejet tudi pri ministru dr. Kreku, katerega je naprosil, naj bi se tudi on zavel na vseh merodajnih mestih za to, da bi se pri sklepanju novih trgovinskih pogodb zagotovilo tudi izvoz naše moke, predvsem v sosedne države.

Občinske volitve

o saški banovini

Beograd, 25. novembra. AA. Občinske volitve v zadnjih 59 občinah savske banovine so se vršile 22. t. m. S tem so občinske volitve v tej banovini v celoti končane z izjemo štirih občin, v katerih bodo v smislu čl. 49 občinskega zakona nadomestne volitve.

Od 514 občin, v katerih so bile volitve, so dobile uradne liste bivše HSS 394 občin, oziroma 74,71%, neuradne liste bivše HSS so dobile 13 občin oziroma 2,53%. JKD je dobila 78 občin, oziroma 15,18%, bivša KDK je dobila 21 občin, oziroma 4,07%, mešanske liste so dobile 7 občin, oziroma 1,36%. J. Nar. S. (borbaši) štiri občine oziroma 0,78%, bivša SDS je dobila 2 občini, oziroma 0,39%, neopredeljene liste so dobile 2 občini, oziroma 0,39%. J. Nac. S. je dobila eno obino, oziroma 0,19%, liste kombinirane opozicije so dobile eno obino, oziroma 0,19%, nevtalne liste so dobile eno obino, oziroma 0,19%.

Nova bitka za Madrid

Madrid, 26. novembra. c. Danes ves dan še traja bitka, ki so jo izvali nacionalisti z novim napadom na Madrid. Verjetno je, da so nacionalisti že začeli z novo ofenzivo proti Madridu.

Madrid, 26. nov. c. Havasov dopisnik poroča, da sedaj žene in otroci dobivajo samo še riž in lečo kot dnevni obrok hrane. Zene pa se sedaj organizirajo v sprejede, ki gredo pred mesto, kjer čakajo na dovoz živeža za miličnike. Te transporte so žene sedaj začele ropati in so jih že več izropale.

Talavera, 26. novembra. AA. Havas: Nacionalistični izvidniški letalci so opazili velike sprejede beguncev, ki beže iz Madrida. Nacionalističnim letalcem je bilo naročeno, da naj ne vznemirjajo teh beguncov.

Poveljstvo nacionalistične junte je objavilo popolno tole poročilo: Na odseku pri Sorijeku smo zavzeli važne položaje. Na fronti pri Oviedu smo zavzeli več postojank. Pri Santanderju je bil nasprotnik odbit. Na madridski fronti so bili naši doslej zavzeti položaji utrjeni in ojačeni. Napadi nasprotnikov so bili odbiti brez težav.

Pariz, 26. nov. b. Iz Toulona poročajo, da je zaradi alarmantnih vesti, ki so se razširile po mestu, v teku večerašnjega dne križarila po mestu vojska in policija, ki sta zasedli tudi vsa javna poslopja. Enako je sodelovala pri tem tudi mobilna garda. Na važnih križiščih mesta so bile postavljene strojnice z močnimi vojaškimi oddelki. V predmestju je bilo pripravljenih več polkov senegalskih strelcev. Doslej pa je mesto ostalo mirno.

Mussolini pride v Pešto

maja 1937

Budimpešta, 26. nov. b. Jutranji listi poročajo iz Rima, da je madžarski ministrijski predsednik Darany izjavil tamkajšnjim poročevalcem madžarskih listov, da je novobil še italijanske vlade Mussolinija, naj obišče Budimpešto, Mussolini je povabil sprejel in bo maja 1937 obiskal Budimpešto.

Italija zanusti ZN

Zeneva, 26. novembra. c. Danes se je tukaj razširila vest, da misli Italija zapustiti Zvezo narodov, če bi Španija tamkaj še bila zastopana po vladi Larga Caballera. To vprašanje bo postavila italijanska delegacija že 7. decembra, ko se sestane odbor za revizijo pakta ZN. Vendar pa ta vest iz Rima še ni potrjena.

Eksplozija pri Metzu

Metz, 26. novembra. AA. (Havas) Davi se je pripetila eksplozija v Montignyju v tamkajšnji plinarni. Plinarna je popolnoma uničena. Mislijo, da so ruševine pokopale več delavcev pod seboj. Eno truplo so že spravili na dan. Doslej je znano, da je 7 ljudi ranjenih.

Podrebrge. Rojina

»Ljubljana«. Drevo ob 8. pevski vaji moškega zbora v prostorih »Sluge« (direkcija drž. železnice). Udeležba nujna. Pevovodja.

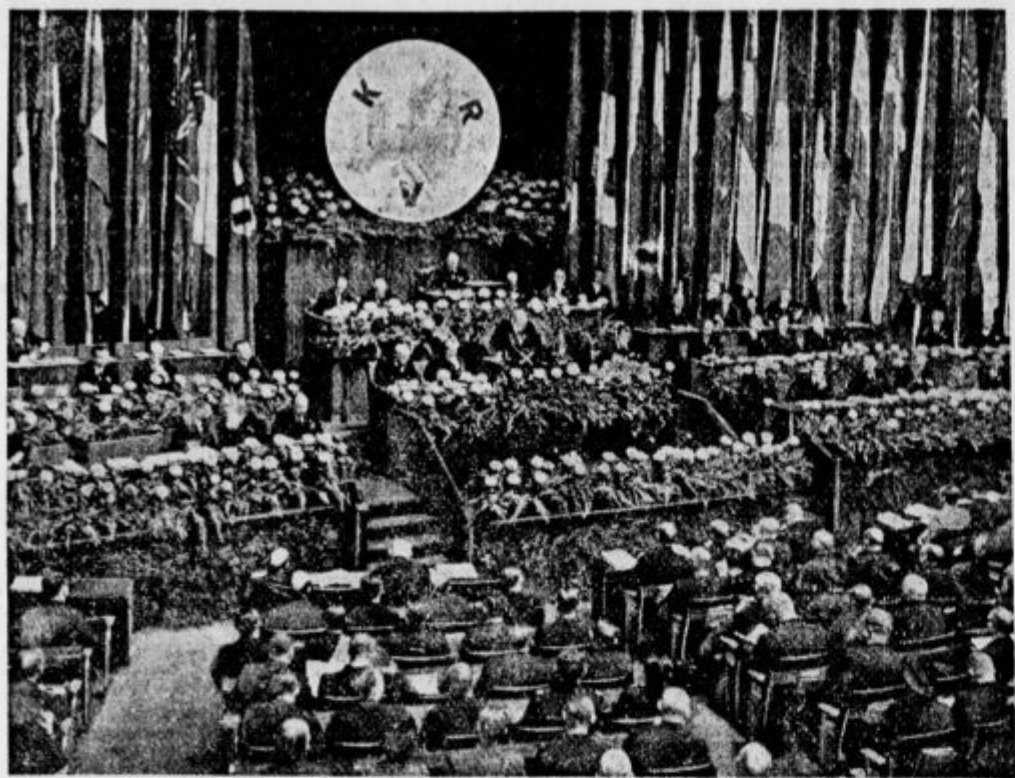
Horthy v Rimu

Veličastna parada vojne brodovja

Napulj, 26. novembra. b. Davi ob 10. je prišel iz Rima dvorni vlak, s katerim so se pripeljali madžarski regent Horthy, italijanski kralj Viktor Emanuel s spremstvom, zunanji ministri obeh vlad in tako dalje. V Napulju jih je sprejel italijanski prestolonaslednik Umberto. Regent Horthy je prišel v Napulj, da se udeleži velike parade italijanskega vojnega brodovja. Ljudstvo je prisrčno pozdravilo visoke goste, na ulicah pa so bili številni sprejodi fašističnih miličnikov v uniformah. Sodelovala je tudi armada. Ob 11. so se regent Horthy, kralj Viktor Emanuel, prestolonaslednik Umberto, ministri zunanjih zadev obeh držav s spremstvom odpravili z motornim čolnom na admiralstvo ladjo prve italijanske eskadre »Zara«. Pri prihodu iz luke so »Zaro« pozdravile vse ladje prve italijanske eskadre z 21 topovskimi streli. Eskadra z »Zaro« na čelu je odplula proti otoku Capri. Nato sta odšli na kraljevo jahto »Aurora« ženi Horthyja in žena italijanskega prestolonaslednika princesa Marija. Na ladji »Rex« so bili predstavniki oblasti, narodni poslanci in senatorji, generaliteta, diplomatski zbor, na ladjah »Nazario Sauron«, »Citta di Napoli«, »Citta di Tripoli«, pa so prevzele ostale goste. Nasproti prvemu brodovju je priplula iz Galette druga eskadra italijanske vojne mornarice. Tudi ta eskadra je izstrelila v pozdrav »Zari« 21 topovskih strelcev, nakar se je pričel defile.

Poroke v Rimu ne bo

Rim, 26. novembra. b. Formalno demantirajo vesti o zaroki princese Marije Savojske z nadvojvodo Otonom Habsburškim, ki so jih objavili nekateri inozemski listi.



Evropski kongres za reklamo je sedaj v Berlinu. Udeležuje se ga 400 reklamnih strokovnjakov iz 20 evropskih dežel.

Lokomotiva zmaguje

**Naglica prometa narašča
Parna lokomotiva je prekosila vse drugo**

Dolgo časa je svet živel v prepričanju, da se doba lokomotive, ki vleče vlak za seboj bliža svojemu koncu. Na eni strani pa je največji sovražnik železniškega prometa vstal v avtomobilu. Ze se je reklo, da je železnica doigrala in da bo služila le počasnemu prometu in prevažanju tovorov, med tem ko bosta ves drugi promet vzela avtomobil in pa zadnji konkurent — letalo. Toda skušnje so pokazale, da letalo še davno ne bo moglo izpodrinuti železnice. V Ameriki se v primeru z brzimi vlaki vozi z letali le 3,3 odstotka potnikov, v Nemčiji pa 5,4 odstotka, kar je tako majhen odstotek, da ne moremo govoriti o kakem tekmovalstvu. Pri tem pa moramo pomisliti, da je letalski promet v teh dveh deželah znatno bolj razvit kakor pa n. pr. pri nas.

Torej železnica bo še obstala v kljub letalu. Toda avtomobil bi utegnil postati nevaren železnici? Na Nemškem so začeli graditi veličanske avtomobilске ceste, po katerih morejo avtomobili brez nevarnosti voziti po 100 km na uro. Ceste so široke ter tako urejene, da je nepotrebno vsako izogibanje. Tudi ovinke so vse odpravili. Toda izkazalo se je, da je silno nevarno avtomobilsko hitrost povečavati, ker pnevmatike tako stranske hitrice za dalj časa ne bi mogle prenesti. Torej bi bila takoj velika škoda ali pa tudi še večja nesreča, kdor bi hotel z avtomobilom dosežati rekordne hitrosti v prometu. Res je, da ima železnica manj ugodno izpeljano progo, vendar je njena proga mnogo bolj varna ter kolesje vlaka in lokomotive mnogo bolj pripravno za tako naglico. Zato na Nemškem že danes vozijo železnice s hitrostjo 90 km na uro. To naziranj, da avtomobilska cesta ne bo še zmogla železniške proge, je izrazil dunajski profesor tehnike dvorni svetnik inž. Rihard Schager (Zagar) na zborovanju inženirjev in arhitektov. Vlak na manj ugodni progi lahko še enkrat tako naglo vozi kakor pa avtomobil na najboljši cesti. Ta strokovnjak je povedal, da so poskusi dokazali, da je navadni vlak že lahko dosegel naglico 200 km na uro.

Cepprav pa je tehnika začela vedno bolj misliti na hitrejšo vožnje, kar je ravno postalo potrebo zaradi avtomobilov, se je vendar, kar je gotovo čudno, na zadnje vrnila k parni lokomotivi. Profesor je navedel v tem oziru zanimive podatke. Med brzovlaki s hitrostjo nad 100 km na uro v Ameriki, na Angleškem, na Francoskem (1935) ter v Nemčiji (1936) jih je bilo 54%, katere je gonila parna lokomotiva. 29% z Dieslovim motorjem ter le 17% na električni pogon. S tem je parna lokomotiva dokazala, da je zmogla najuspešnejšega tekmovalca. Toda že bočajo to parno lokomotivo še bolj izpopolniti. Tako izpopolnjena lokomotiva bo zmogla vsako konkurenco. Sedaj namreč delajo nov tip parne lokomotive, ki bo tako zgrajena, da bo vsaka gonilna os pri lokomotivi imela svoj parni stroj in pa svoj Veloxov parni kotel, ki bo lahko lokomotivo v čim krajšem času pognal v tek in ji takoj spočetka dal čim večjo naglavo. Vsak teh Veloxovih parnih kotlov bo imel do 45 atmosfer. Sicer pa bo tako zgrajena lokomotiva porabila mnogo manj goriva kakor pa druge vrste strojev, ki se ponujajo

namestu parne lokomotive. Zato bo tudi izdatno cenejša.

Seveda bo treba za tak promet dobiti tudi drugačne vagone, ki naj bodo lažji od dosedanjih, ki bodo mirno tekli in ki jih bo mogoče z lokomotive vsak čas tako zavreti, da se bo vlak iz največje naglice lahko ustavil že na 1000 m. Kadar bodo upeljane take lokomotive, bo mogoče doseči naglico 150 km na uro. Toda v ta namen bo treba preduriti tudi sedanje proge, kjer so tako narejene, da ne dopuščajo večje hitrosti.

Poročila iz Španije

Na babilonski fronti



Zadnja seja madridskega brambnega odbora, ki je takoj po tej seji pobegnil v Valencijo.

Pariški list »Journal« prinaša poročilo svojega dopisnika iz Madrida, ki pravi: »Na predstajah madridskih brambovcev slišiš govoriti rusko, francosko, angleško, včasih celo kako besedo španskega«. Poročevalec pariškega lista »Paris Soir« zaradi tega imenuje rdeče obrambeno fronto v Madridu »babilonsko fronto«. Ti francoski poročevalci pišejo svojim listom iz Madrida: »V prvih vrstah rdečih čet govore rusko, francosko, poljsko in angleško. Včasih slišiš preklinjati tudi komuniste, ki so prišli iz Nemčije. To je res mednarodno taborišče.«

Listi nadalje poročajo, da je mednarodna brigada zelo dobro oskrbljena z živili ter ima na razpolago najmodernejšo rusko-sovjetsko orožje. Le nebesa nima: Od nikoder ne dobiva poročil, kaj se godi v okoliških položajih ter kako je v resnici na fronti.

Francoski časnikarji so bili predstavljeni tudi vrhovnemu poveljniku te komunistične elitne čete, sovjetskemu generalu Lukaču. Dopisnik pariškega lista »Paris Soir« ga takole opisuje: »50 let je star, tako širok kakor visok, ves obločen v usnjato obleko, s silno veliko sovjetsko zvezdo na prsih. Njegove oči kažejo brezobzirno odločnost ter trdoto. Kadar govori o vojskovanju, se njegove roke gibljejo kakor roke kakega morileca. Ta Lukač opravlja to vojaško obrt že od svojega 15 leta starosti. Nihče o tem možu ne ve kaj več povedati. Samo to vedo, da ima v sovjetski armadi veliko šaržo ter da se je bojeval zoper Wrangla. Takrat si je pridobil tudi red »Rdeče zvezdec«.

Kaj se godi v Alicante

Kdo ve, kje stoji špansko mesto Alicante? To je srednje veliko špansko mesto ob Sredozemskem morju. Znano je po svojih krasnih nasadih ter vinogradih kakor tudi po svojih morskih kopališčih. Srednjeveška pripovedka pripoveduje, da se je tamkaj bila tista velika legendarna bitka pri Ališangu, kjer je cesar Karel s svojimi junaki premagal mohamedanske Mavre. Pozneje je baje tukaj nekaj časa živela tudi kraljica Izabela Kastilska ter je ženske tega mesta naučila delati čipke, ki od takrat tako slove. Sedaj pa je krasno mesto postalo operacijska baza za sovjetsko-rusko vojaštvo, ki nastopa v Španiji.

Poročevalec pariškega lista »La Croix« poroča, da sedaj v mestu Alicante kar mrgoli Rusov

Rešitev Nagradne križanke

z dne 22. novembra 1936.

Vodoravno: 1. ud. 3. nart. 7. keks. 11. vaba. 15. Hus. 17. Siam. 19. polt. 21. sat. 22. oreh. 24. snov. 26. volk. 28. t. l. 30. Ilir. 32. Klek. 34. Mars. 36. Ig. 38. Obir. 40. krom. 42. Kelt. 43. rop. 45. Abel. 47. zlom. 49. kap. 51. hlad. 53. apel. 55. Krim. 57. Po. 59. krop. 61. Ahil. 63. Ahab. 65. ol. 67. klet. 69. Apih. 71. arak. 72. tat. 74. grob. 76. Aron. 78. ski. 80. osir. 82. umor. 84. aloa. 86. um. 87. poleno. 88. atom. 89. srce.

Navpično: 1. uho. 2. duri. 4. as. 5. ris. 6. tank. 8. ev. 9. kov. 10. Slom. 12. as. 13. bat. 14. atlet. 16. selo. 18. molk. 20. tlak. 23. hiba. 25. verz. 27. Krek. 29. pirh. 31. riba. 33. kolk. 35. slap. 37. gol. 39. repa. 41. mora. 44. park. 46. leha. 48. Miha. 50. polk. 52. dolg. 54. lipa. 56. Mars. 58. potop. 60. Peru. 62. lira. 64. Baku. 66. laso. 68. Tomo. 70. holm. 73. til. 75. boa. 77. nos. 79. ime. 81. re. 83. rt. 85. ar.

Izmed onih, ki so križanico pravilno rešili so bili izžrebani v četrtak, 26. novembra ob 3 popoldne, sledeči izžrebanci:

1. Jerneje Fran. brezp. del. Jarše 18. p. Moste. 2. Cestnik Ludvik, obč. nameščenec, Trbovlje. 3. Razlag Mirko. Celje, Aleksandrov trg 4. 4. Klinar Kristina, Bled 151. 5. Beravs Ivan, Spodnja Šiška, Knezova ulica 18. 6. Pavlič Matija, poslovodja, Fram. 7. Prinčič Kati, Ljubljanska cesta 2, p. Kranj. 8. Fajdiga Marjan, Novo mesto. 9. Skafar Feliks, kmet, Črna vas 177, p. Ljubljana. 10. Fleischman Ernest, poštni urad., Trbovlje 1.

Za prihodnjo pravilno rešitev križanice je zopet razpisanih 10 nagrad v obliki enomesečnega brezplačnega pošiljanja »Slovenca«.

Rešitev enašbe:

Naglas, glas; rozeta, Zeta; pečna, pena; tegoba, goba; sloves, oves; ovčar, čar; koleno, kolo; matica, mati. — Naročite »Slovenca«.

Rešitev sestavljalnice:

Shakespeare, lastovica, okostnjak, varčevanje, elektrika, nevesta, evangelist, cerkovnik. — Slovenec.

Zanimanje za naš ugankarski kotiček je tolikšno, da poleg rešitev nagradne križanice prihaja vedno več tudi pravih rešitev ostalih ugank. Zaradi prevelikega števila reševalcev in preskromno odmerjenega prostora pa žal ne moremo priobčevati imen vseh rešilcev.

*

»Zakaj pa tako pozdravljaš tega-le moža, ki je ves raztrgan?«

»O, ta me je nekoč rešil bankerota.«

»Ta-le? Ali je kaj takega mogoče?«

»Seveda je mogoče. Poročil se je z deklico, s katero sem bil jaz zaročen.«



Ameriški učenjak Kenneth Strickfaden v Los Angelesu je povabil k sebi znanstvenike, katerim je pokazal »električno stiletje« na ta način, da je iz svojih aparatov visoke napetosti napravil ta-le prizor, sredi katerega stoji.

Zdravnik skopuh

Na Dunaju te dni sodijo nekega zdravnika, ki je obtožen, da je povzročil 38 prepovedanih splavov, da je dvakrat zagrešil posilstvo nad svojimi pacientkami, da je zagrešil javno posilstvo ter goljufijo. Mož se piše dr. Edmund Segal, je 41 let star ter je bil zadnje čase zdravnik v mestu Drassmarkt na Gradiščanskem, kjer je deloval od leta 1931. Da je ta zdravnik zagrešil v resnici še več splavov kakor pa so ga mogli obtožiti za nje, je najboljši dokaz to, da so v Drassmarktu in okolici od tistega časa, odkar je dr. Segal zaprl, tamkaj rojstva zelo narasla. S svojimi »ordinacijami« si je ta zdravnik zaslužil na mesec do 600 avstrijskih šilingov. Vse svoje dohodke pa je skrbno hranil ter si ni kupoval niti obleke, da je hodil razcapan. Tudi njegovo stanovanje in ordinacija je bila bolj podobna hlevu kakor pa človeškemu bivališču. Ordiniral je v umazani in viažni kuhinji. V kuhinji je tudi spal. Na tleh so ležale cunje, po mizi in stoličih so bile razvlečene kuhinjske potrebščine ter čiki cigarete.

Okrajno glavarstvo ga je zaradi teh nesnažni hrazmer večkrat klicalo na odgovor. On pa ni nikdar odgovarjal, ampak se je dal obsoditi. Toda globe tudi ni nikdar plačal, ampak se je dal rajši zapreti. Bil je namreč tako skop, da je raje hodil ves zamazan in razcapan kakor berač, samo da je lahko spravil svoj denar. Ker se je tako nosil, je s tem vzbujal tudi pri davkarjih vtis, da je siromak, da ne bi plačeval davkov. Ko pa so pri njegovi materi napravili preiskavo, so našli pri njej za 50.000 šilingov denarja in vrednostnih papirjev, kar je v našem denarju skoraj pol milijona dinarjev. Sodna obravnava bo trajala najmanj tri tedne.



»Ko bi vi le vedeli, kako vneto dela moj mož, kadar na me misli!«

»Da, da! Saj sem ga davi videla, ko je iztepal preproge!«

★

Čuden trgovec.

Neki kmet je iskal nevesto za svojega sina. Nekega dne je napolnil dve veliki košari lepih hrušk ter je šel v oddaljeno vas ter je začel vpiti po cesti:

»Hruške prodajam, hruške. Dam jih za smeti!«

To so slišali otroci in so tekli k svojim materam: »Mamica, mamica! Pridi, boš videla čudnega trgovca. Hruške zamenjava za smeti. Kupi, mamica!«

In iz vseh hiš so začele prihajati ženske, noseče veliko množino smeti. Vsaka se je potrudila, da bi spravila čim več smeti skupaj. Ene so jih prinesle v predpasniku, druge v košarah, tretje v zabojih. Smeti so se nakopile.

Končno pride še mlada lepa deklica. Sramežljivo je stegnila roko, v kateri je imela nekoliko smeti.

»Ali bi mi lahko dali vsaj eno hruško za te smeti?« je ponižno vprašala.

»E, deklica, zakaj si tako skopa s smetmi? Zakaj jih nisi več prinesla?«

»Jih nisem mogla več dobiti. Zastonj sem se trudila, verjemite mi, gospod!«

»Da, da, tako je pri njih,« so zatrjevale sosede.

Kmet se je razveselil.

»Glej, takšno sinaho iščem!« je rekel ter je šel k njeni materi ter jo zasnubil za svojega sina.

gled, ki ga je sestavil msgr. Pizzardo v Vatikanu, koliko je doslej na Španskem bilo duhovnikov umorjenih. Pravi, da je v zadnjih 6 mesecih bilo od komunistov umorjenih nič manj kakor 1500 duhovnikov, med katerimi so bili nekateri kar zverinsko mučeni. To pa so le duhovniki ter vmes niso všteti redovniki. V škofiji Toledo je izmed 500 duhovnikov ostalo samo 150 živih. — »La Croix« poroča, da je zadnji bil umorjen škof iz Guadix msgr. Emanuel Medina Olmos, 70 letni starček, ki se je odklopal po svoji dobrodelnosti. Njega so rdeči miličniki ustrelili.

Nemški rudarski inženir Stieckling, ki so ga sovjeti v Novosibirsku zaradi sabotaže obsodili na smrt, a je bil zaradi posredovanja diplomatov potem pomilostljen na desetletno ječo.

okrasje iz cerkve Segovije, Toleda in drugih mest? Kdo bo to kupil? V uničeni Španiji ne bo nikoč, ki bi mogel kaj takega kupiti. Morda se bo to dragocenosti kaj kmalu pojavile kje na kakem ameriškem trgu, kjer bodo od komunistov na prodaj. Saj so komunisti z razprodajo carskih dragocenosti dovolj jasno dokazali, da so tudi izvrstni trgovci.

List »Courier de Geneve« prinaša tudi pre-



Irski predsednik De Valera prvič v letalu. Ameriški polkovnik Lindbergh, znani letalec, ki se sedaj mudi v Dublinu, je povabil irskega državnega predsednika na vožnjo v letalu. Na sliki vidimo De Valero, ko pleza v letalo, spodaj pa ga nadzoruje Lindbergh.

Tinček in Tonček spet v Afriki

219.

Rešen.



Kapitan Mrhar si tega ni pustil dvakrat reči. Krčevito se je oprijel ovijalke z obema rokama in začel plezati po njej navzgor. A kakor je bilo to plezanje dokaj tvegano, kapitana Mrharja šegavost vendarle še ni zapustila.

»Oprostite, gospodje krokodili,« je zaklical navzdol, »da sem vam pečenko kar takole na lepem vzel izpred nosa! Vem, da bi vam zelo teknila, a zaenkrat morate pač napraviti križ čez njo. Pa drugič morda!«



Krokodili so pohlepno zijali navzgor — v tistem upanju, da jim kapitan Mrhar nemara vendarle še pade v nastežaj odprto žrelo. Kapitan Mrhar pa je srečno priplezal do vrha. Tinček in Tonček sta mu pomagala, da se je skobacal na vejo. Bil je rešen.

»Hvala vam, dečka!« se jima je ganjeno zahvalil. »Ravno v pravem trenutku sta še prišla. Če vaju ne bi bilo, bi se krokodili zdajle že mastili z menoj.«

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsake berede Din 1—; ženskovinski oglas Din 2—, Najmanjši znesek za mali oglas Din 10—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka pletina vrstica po Din 250. Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Denar

Hranilne knjižice

podeželskih hranilnic, ki so članice Zadrugne zveze, kupimo takoj in plačamo najboljše. Ponudbe upravi »Slov.« v Mariboru pod »Tovarna« (d)

Službodobe

Mlad uradnik

verziran v nakupu trdega okroglega lesa, specialno orehovih hlodov — dobi mesto. Ponudbe upr. »Sl.« pod »Nakupovalce« št. 17574. (b)

Krojaškega pomočnika

sprejem. Predstaviti se osebno. — Konrad Stožer, Braslovče. (b)

Belo in barvasto blago za perilo

flanelo za pidžame in srajce, flanel rjuhe in deke, odeje iz kamelne dlake, prešite odeje dobite v največji izbiri in najceneje v novi. specialni trgovini

F. I. Goričar, Ljubljana
Sv. Petra cesta 30

Da se nova trgovina vpelje, dobi vsak, kdor kupi nad Din 25—, primerno reklamno darilce!

Pisarniško moč

veščo v strojeplaju, tudi začetnico, sprejem. Ponudbe z natančno navedbo naslova in izobrazbe ter event. dosežanje prakse naj se pošljejo upr. »Slov.« pod »Pisarniška moč« št. 17548. (b)

Razno

Brusnično marmelado

in druge, ter malinovec, garantirano pristno, nudi po konkurenčnih cenah: Podravska industrija sadnih sokov, Maribor, Trubarjeva ulica. (r)

GREŠITE MNOGO

ako ne čitate redno

SLOVENCA

SOBE

Lepo opremljeno sobo

centralna kurjava, lift, telefon — oddam. Beethovnova ul. 14-II., vrata 22.

Sobo

opremljeno ali prazno — takoj oddam. Informacije v kavarni Vesel, Miklošičeva 19. (s)

Prodamo

Purane, kokoši

zaklane, pitane, 10 kg 120 Din. Sveža jajca 720 komadov 650 Din, franko voznina — razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (l)

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana. Zidovska ulica in Stari trg (l)

»Singer« — »Pfla«

malo rabljeni šivalni stroji, in kolesa, po zelo nizkih cenah naproday pri »Promet« (nasproti križevniške cerkve). (l)

PREMOG

DRVA IN

Karbo oaket

pri Iv. Schumi
Dolenjska cesta
Telefon 44ev 2951

Boljše zimske suknje

in Hubertuse — vam nudi poceni Presker, Sv. Petra cesta 14.

Budilke

(vekerce) nudi najceneje Ivan Pakiz, Ljubljana, Pred škofijo 15. (l)

Naročajte in širite

»SLOVENCA«



Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem prežalostno vesti, da nas je po kratki in težki bolezni za vedno zapustila naša iskreno dobra, navse ljubljena in ne-nadomestljiva mati, žena, teta, svakinja, sestra in nečakinja, ga.

Marica Remic roj. Sluga

poštna uradnica

Nepozabno pokojnico bomo spremili na zadnji poti v soboto, dne 28. novembra ob 2 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. — Sv. maša zadušnica se bo brala v cerkvi Marijinega Oznanjenja v ponedeljek, dne 30. novembra. — Ohranili jo bomo v trajnem spominu.

Ludovik Remic, trg. zastopnik, mož; Marija in Jože, otroka; Pavla Sluga, Peja Kenda roj. Sluga, sestr., in ostalo sorodstvo.



V GLOBOKI ŽALOSTI SPOROČAMO, DA JE DANES OB 10.15 UMRL, PREVIDEN S TOLAŽILI SV. VERE, NAŠ NEPOZABNI SOPROG, OČE, BRAT IN STRIC

JOŽE KOVAČ

POSESTNIK

K VEČNEMU POČITKU GA POLOŽIMO V ČETRTEK, DNE 26. NOVEMBRA OB 4 POPOLDNE NA GORIČICI V DOMŽALAH

PROSIMO TIHEGA SOŽALJA

DOMŽALE, DNE 25. NOVEMBRA 1936

ELIZABETA, SPROGA;
REZKA NAROB, MICKA SUŠNIK, IVANKA VULKAN,
HČERKE; DR. FR. KOVAČ, ŽIVINOZDRAVNIK, SIN
IN OSTALO SORODSTVO

Zahvala

Naša predobra soproga in zlata mamica, gospa

Tončka Zaplotnik

sanja pokojni sen nad zvezdami ter blagoslavlja z Onostranstva vse, ki jih je morala po zapovedi božje Previdnosti zapustiti v najlepši dobi svojega življenja.

Vsem, ki so nam dajali ob težkem in grenkem slovesu tolažbe, vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti, darovalcem prekrasnega cvetja, ter vsem, ki so se jo kakorkoli spomnili, iskreni Bog plačaj! Posebno zahvalo pa smo dolžni gg. govornikom za poslovilne besede ob odprtem grobu, vsem okoliškim gasilskim in ostalim društvom, pevcem za ganljive žalostinke, ter onim, ki so ji v trpljenju in smrti uri nudili pomoč, kakor tudi prečastiti duhovščini za zadnji blagoslov.

Ohranite jo v blagem spominu in prosite Stvarnika za njen dušni mir in pokoj!

V Križah, dne 24. novembra 1936.

Žaluojača rodbina Zaplotnik

ZLATO

Roman. — Spisal Blaise Cendrars.

Indijanske pravljice bajajo o neki pravljici — ni deželi, o zlatih mestih, o enoprsnih ženah. Celo stozsledci, ki se vračajo s severa obloženi s kožuhočinami, so ujeli govorice o čudežni deželi zapada, kjer vise na vejah zlati in srebrni sadeži.

Zapad? Kaj je zapad? Kaj najdeš tam? Toliko je ljudi, ki potujejo tja, pa se nikoli več ne vrnejo. Rdečkasto jih seveda ubijejo; kdor pa jim uide, umre od žeje. Če pa si prehodil vso puščavo, se ustaviš pred visokim govorjem. Toda kaj pa se skriva onstran gorskih prelazov? Kaj pa se tam odkrije žejnim očem? Zakaj pa jih je toliko, ki se v severnih planot nenadoma okrenejo na zapad?

Večino privlači Santa Fé, najsprednejša mehiška naselbina in Skalnih gorah. toda to so navadni kramarji, ki jih miče lahek zaslužek, in ki jim je malo mar, kako je onstran. Janez Avgust Suter pa je mož dejanja.

Nenadoma poproda svojo farmo in vse kar ima, kupi si tri vozove s streho in jih zvrha napolni z robo. Potem pa oborožen z dvocevko skoči na konja. Pridruži se družbi pet in tridesetih trgovcev, ki so namenjeni v nad osem sto milj oddaljeni Santa Fé. Toda podjetje je v slabih rokah, brez prave organizacije, vsi ti posamezniki so falotje, ki so se kaj hitro razpršili na vse vetrove. Suter bi lahko izgubil skoraj vse premoženje (leto se ni več daleč od zime), če se ne bi tu na skrajni meji civiliziranega sveta ustavil med Indijanci in med njimi začel trgovati.

Indijanci pa so mu povedali, da je dežela, ki se razprostira še dalje proti zapadu, daleč.

daleč za Skalnimi gorami, daleč, daleč za velikimi peščenimi puščavami. Naposled je vendarle izvedel čudežno ime te dežele:

Kalifornija!

Toda, če je hotel priti tja, se je moral vrniti nazaj k Missouriju.

Ves je očaran.

II.

Junija 1838 v Fortu Independence, na meji države Missouri, na bregu reke istega imena. Karavane se pripravljajo za dolgo pot. To je dirindaj živine in tovara!

Vse jezike slišiš. Tu so vse narodnosti: Nemci, Francozi, Angleži, Španci, Indijanci, Črnci. To je velesejem! Vozila vseh vrst. Dolge vrste pokritih vozov, v katere je vpreženih dvanajst parov volov. Nekateri potujejo sami, drugi pa v veliki družbi. Nekateri se vračajo nazaj v Zedinjene države, drugi so se iz njih napotili na jug proti Santa Fé ali na sever proti velikemu prelazu. Redki so pionirji, ki se ne mislijo več vrniti. Odpravili so se iskat plodnih dežel ali pa prostorčka, kjer bi si ustvarili nov dom. Ti popotovalci so po večini trgovci, lovci ali stozsledci, ki se dobro opremito proti velikemu mrazu okrog Hudsonskega zaliva. Če se jim posreči priti do bregov ledenih veletokov, ki jim še nihče ni vedel imena, v katerih pa kar mrgolijo bobri in drugi zaželeni kožuharji, se po treh ali sedmih letih vrnejo domov. Tudi trgovci se bodo prihodnje leto vrnili v svoje domove, kjer bodo obnovili zalogo blaga, in zdaj so se vsi zbrali okrog male, pa dobro oborožene gručice, ki sestoji iz desetih ljudi, to so Janez Avgust Suter, kapitan Ermatinger, pet misijonarjev in tri ženske. Trdnjavska posadka odda njim na čast pozdravn: strel, medtem ko se mala karavana odpravi po poti, ki pelje v naj-skrajnejši zapad, v Kalifornijo.

V treh mesecih, ki jih je Janez Avgust Suter preživel na Fortu Independence, je njegov načrt dozorel. Sklenil je odpotovati v Kalifornijo.

Pot do poslednje utrdbe Van Couver mu je znana, in če ga poročila ki si jih je priskrbel, ne varajo, mu bo uspelo priti še globlje.

Za Kalifornijo se ne zanimajo ne Evropa, ne Zedinjene države, in vendar skriva ta dežela pravljica bogastva.

Republika Mehika si je v dolgih stoletjih prisvojila vse zaklade, ki so se kopičili na misijonskih postajah. Tam je zemlje na pretek, tam so prerije, tam je brez število čred, in vse to je tvoje, če le iztegneš roko. Pokaži se pogumneja, tvega, in doživiš boš uspeh. In on se je na to pripravil.

Pot se vleče tisoče in tisoče milj v daljavo. Na vsakih sto milj stoji lesena, z ograjo obdana utrdba. Posadke so oborožene celo s topovi, saj se morajo večkrat spustiti v boje z rdečkasto. V takih borbah vihrajo grozote in strahote brez usmiljenja. Gorje taki skupnici, če pade divjakom v pest ali pa, če jo izvabijo v zasled lovcu skalpov.

Toda Suterjev sklep je trden. On je vedno prvi. Na svojem Mustangu Wil Bilu si poživigava popevko iz baselskega karnevala. Misli na fantiča v Rünenbergu, ki mu je podaril svoj poslednji tolar. Tedaj nemudoma konja ustavi.

Glava ali orel. In medtem, ko freš novček skrjanček pod nebo govori sam pri sebi: »Če pade glava, tedaj bo uspeh, če orel, tedaj bo polom. Glava! Uspel bom! In ne meneč se za svoje spremljevalce zadaj, odjedi naprej, poln podjetnosti in moči. To pot je prvič in poslednjič okleval. Zdaj pa kar naravnost do cilja! Spremljajo pa ga kapitan Ermatinger, častnik, ki gre zamenjat poveljnika »Gozdne utrdbe«, pet angleških misijonarjev, ki jih je po-

slala Biblijska družba v Londonu proučevati načrta indijanskih rodov severno nad Oregonom, in tri bele ženske, ki so porazdeljene med teh sedem mož. Toda spotoma ga bodo vsi zapustili in Suter bo šel svojo pot čisto sam.

Pot pelje sprva po desnem bregu Missouri-ja, se obrne na levo in se vije štiri sto milj ob zapadnem bregu Nebraske. Pri Pie Frémontu prekorači Skalno gorovje v višini trinajst tisoč čevljev, kar bi nekako ustrezalo višini Mont Blanka.

Naši potovalci so že tri tedne na nogah. Prejezdili so že nizke ravnine, prebredli že oceane travnih bilk. Vsak dan, natanko opoldne se nad njimi razdvija silovita nevihta, ki se že pa čez četrti ure umiri. Potem se nebo nad zelenimi okrajji obzorja spet zjasni v kovinski sinjini. Polmesec in mila zvezda nad njimi jim svetita uspravno.

Toda kdo bo spal: mirirade mušic in žuželk, tisoči krastač in žab pozdravljajo počasi vzhajajoče zvezde. Ob prvi zori pa imajo ptici svojo magično uro. Jerebice se oglašajo z dvema vedno enakima glasovoma. Že spet na noge! Pot kar brzi pod jadrnimi podkvmi iskrnih konj. Orožje moraš imeti vedno pri roki in prežati na morebitni plen. Jeleni jim skačejo čez pot S podaljška neke stranske poti hiti sonce liki debela oranža k zenitu.

Naposled so dospeli do velike zarezne na jugu, do prelaza Even. Preplezali so vrh zidu, ki loči Zedinjene države od dežel na zapadu, dosegli so mejo v višini sedem tisoč čevljev nad morsk gladino in devet sto šestdeset milj daleč od Forta Independence.

»In zdaj šele naprej!

Ni več poti! Od tu pa do izliva, kjer se pretaka Dregon v Tihi ocean, je še tisoč štiri sto milj. Le naprej, naprej, čeprav ni nobene poti več.